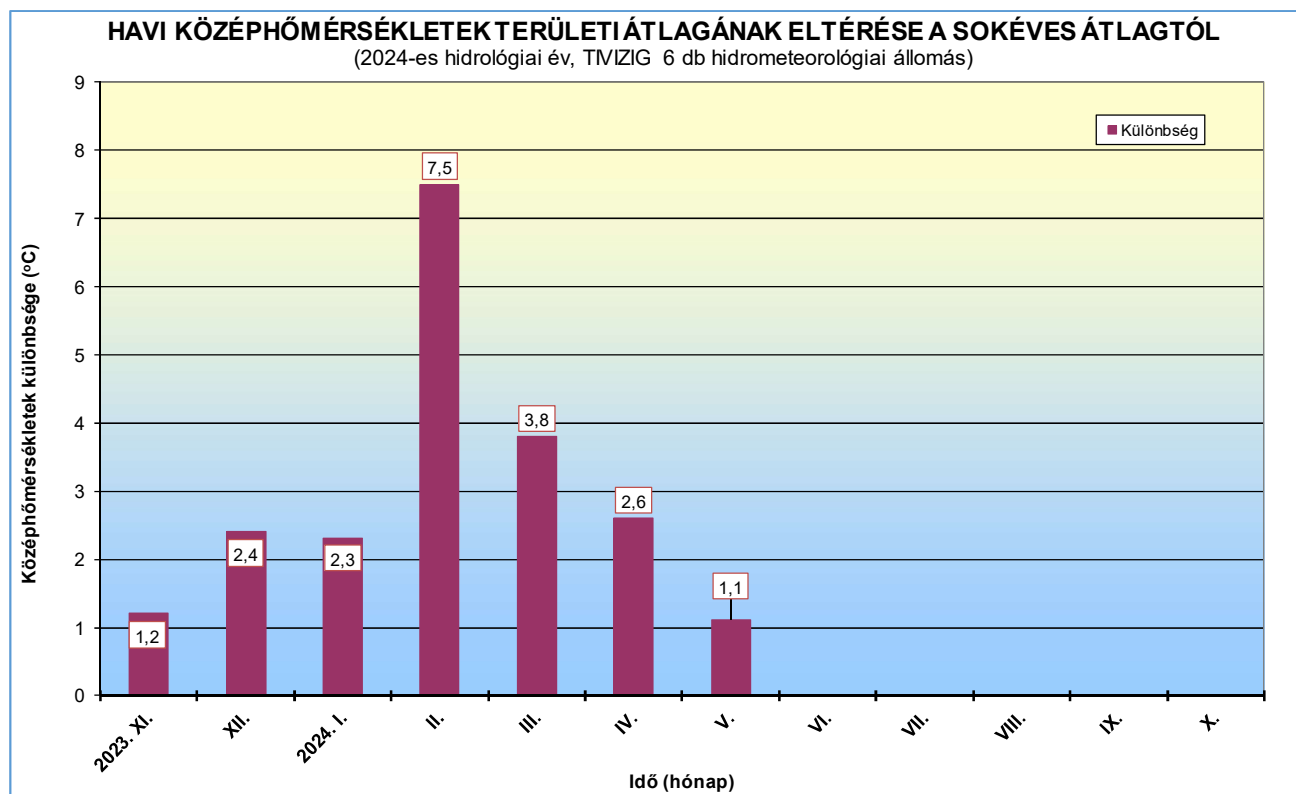

2024. május havi hidrometeorológiai és vízgazdálkodási helyzetértékelés a TIVIZIG működési területére

1. Hidrometeorológiai helyzet értékelése:

Május hónapot a sokéves átlagnál melegebb hőmérséklet jellemezte, a csapadékösszeg pedig a sokéves átlag alatt alakult. A TIVIZIG 6 db hidrometeorológiai mérőállomásán észlelt adatok alapján a hónap középhőmérséklete 18,0 °C volt, amely 1,1 °C-kal több, mint a sokéves átlag (16,9 °C). A maximum hőmérsékletek 16,8 °C és 29,2 °C között, a minimum hőmérsékletek pedig 4,0 °C és 17,0 °C között alakultak.

A szélső hőmérsékletek jellemzésére szolgáló nyári nap (napi maximum hőmérséklet 25 °C vagy afelett) 14-17 nap volt, viszont hőségnap (napi max. hóm. 30 °C vagy afelett) és forró nap (napi max. hóm. 35 °C vagy afelett) nem volt.

A vizsgált időszakban a TIVIZIG mérőállomásain mért napfénytartam a hónapra jellemző sokéves átlagnál jóval több volt.

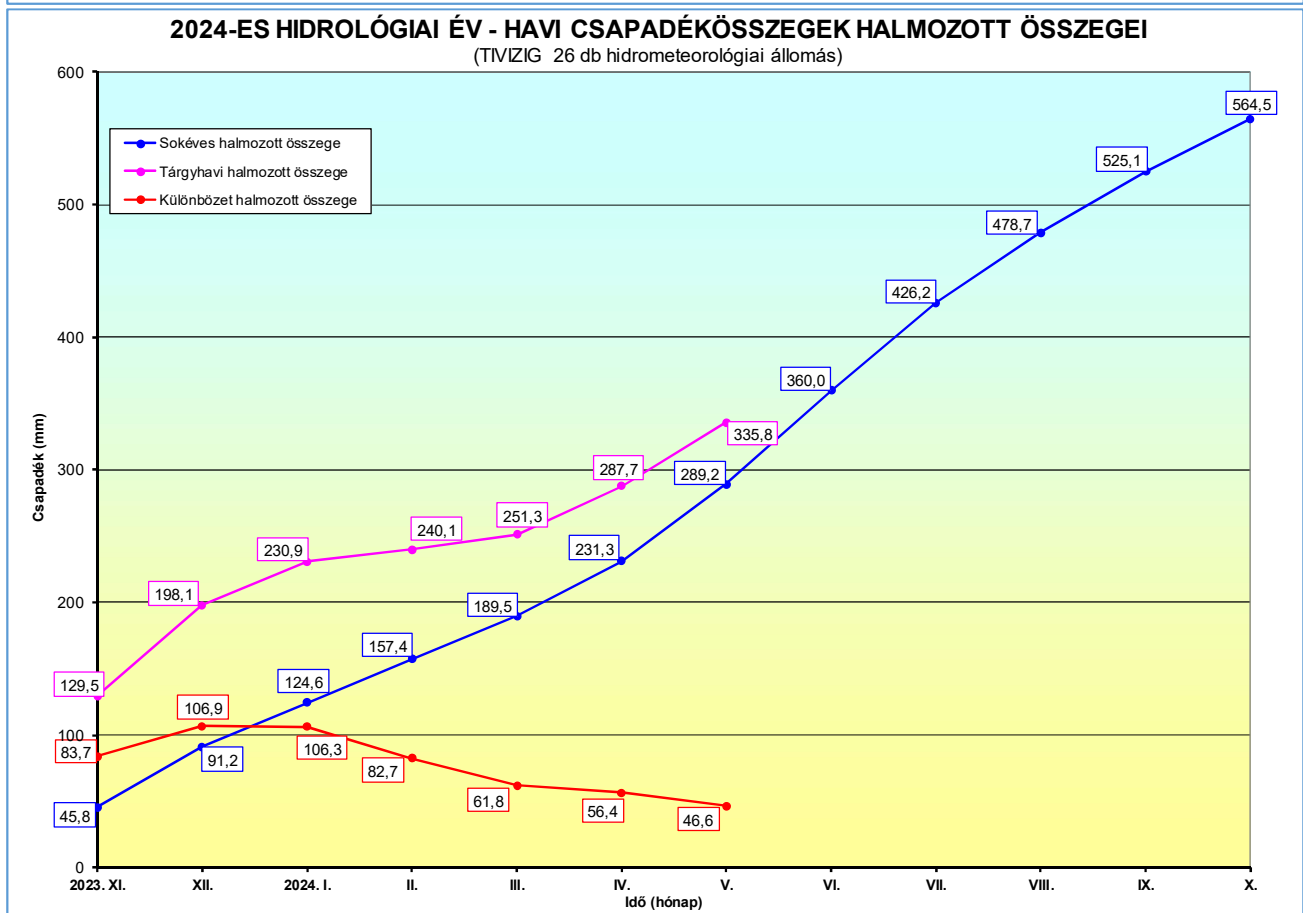
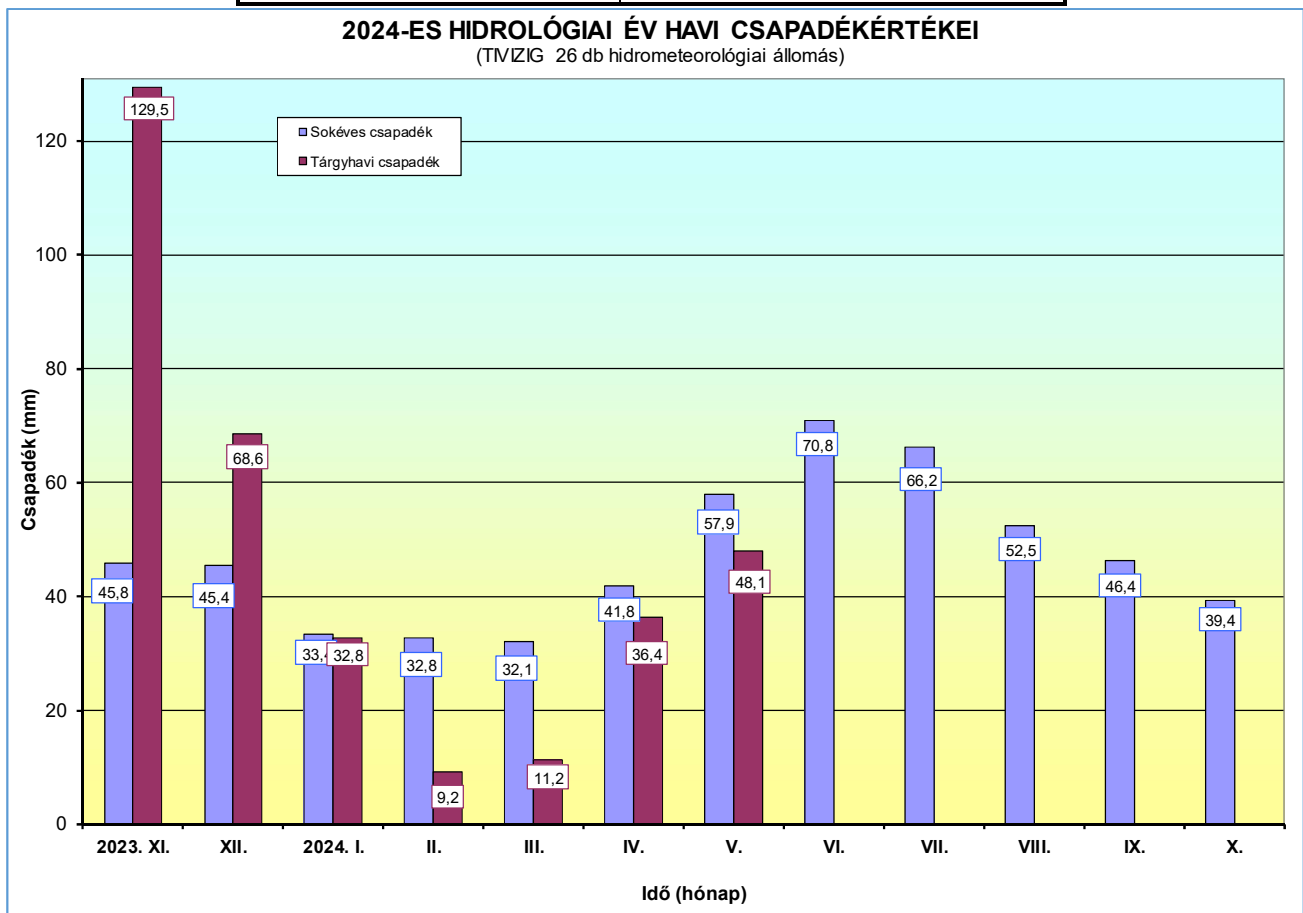
Állomás neve:	Május hónapban mért napfénytartam (óra)	Napfénytartam május havi sokéves átlaga (óra)	Eltérés (óra)
Apavára	284,6	230,7	+53,9
Darvas	301,1	237,8	+63,3
Debrecen (OMSZ)	n. a.	257,0	n. a.

A lehullott csapadék területi átlaga 48,1 mm, amely a májusi sokéves átlagnál kevesebb (57,9 mm). Működési területünkön a legtöbb csapadék egy hónap alatt 111,8 mm Tiszacsege állomáson, míg a legkevesebb 17,3 mm Szeghalom állomáson hullott. Az észlelőhálózatunkban a hónap során 24 óra alatt a legtöbb csapadékot Debrecen-Bánk állomáson észleltük, ahol 37,8 mm esett május 15-én. A belvízvédelmi szakaszok havi területi csapadékátlagainak maximuma 87,7 mm volt a 09.12. Alsónyírvíz-Nagy-éri belvízvédelmi szakaszon, ami 46,4 %-kal volt több a sokéves átlagnál (59,9 mm). A legkisebb területi csapadékátlag 20,9 mm volt a 09.08. Berettyó-alsó belvízvédelmi szakaszon, amely 65,2 %-kal volt kevesebb a sokéves havi átlagnál (60,1 mm).

Területi átlag tekintetében a naptári év 58,7 mm, míg a tenyészidőszak 15,3 mm hiányt, ellenben a hidrológiai év 46,6 mm többletet mutat.

Csapadékviszonyok a folyók külföldi vízgyűjtő területén

Vízgyűjtő neve	Május havi csapadékösszeg a vízgyűjtők területi átlagában (mm)
Tisza	54,6
Berettyó	34,4
Sebes-Körös	69,6

2. Folyóink hidrológiai jellemzői:

Folyóink határon túli vízgyűjtőjén május hónapban ponszerűen több alkalommal hullott nagyobb mennyiségű csapadék.

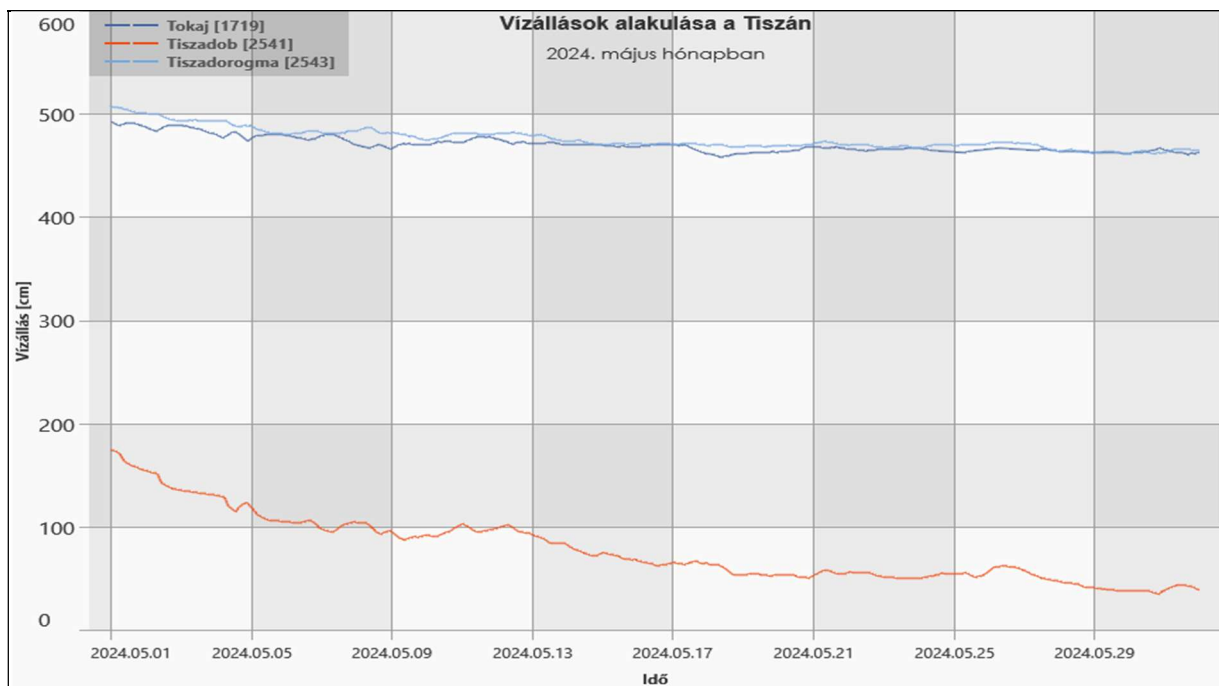
A hónapban a közép-tiszai vízállásokon a nyári üzemrendhez kötődő vízállásokat észleltünk. A Tisza-tónál március 28-tól emelt nyári vízszintet tart a Kiskörei Vízlépcső (Kisköre-felső 735±5 cm). A duzzasztók – Tiszalök és Kisköre – üzemelése folyamatos és zavartalan volt.

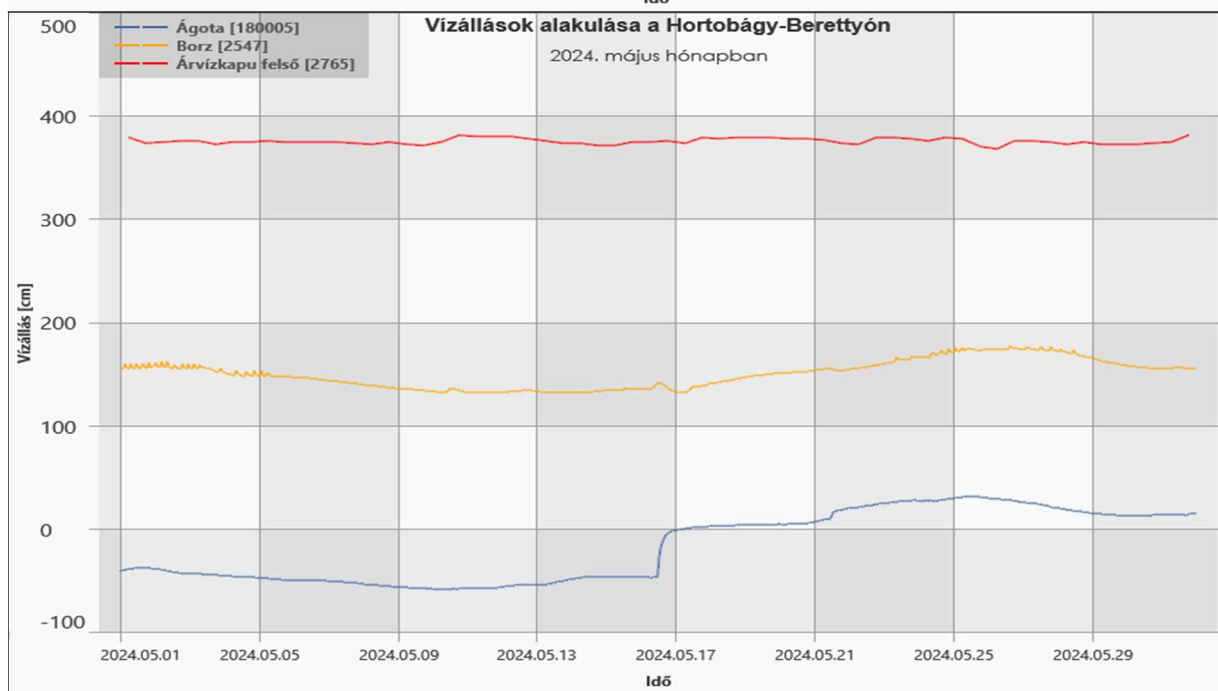
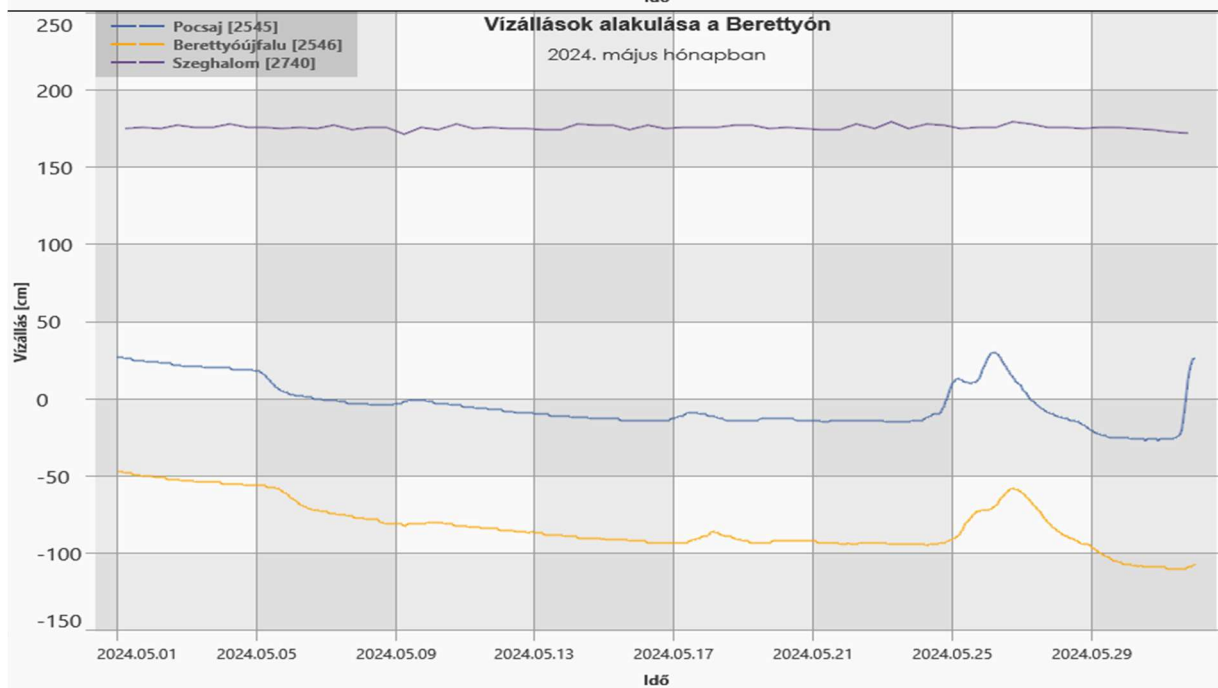
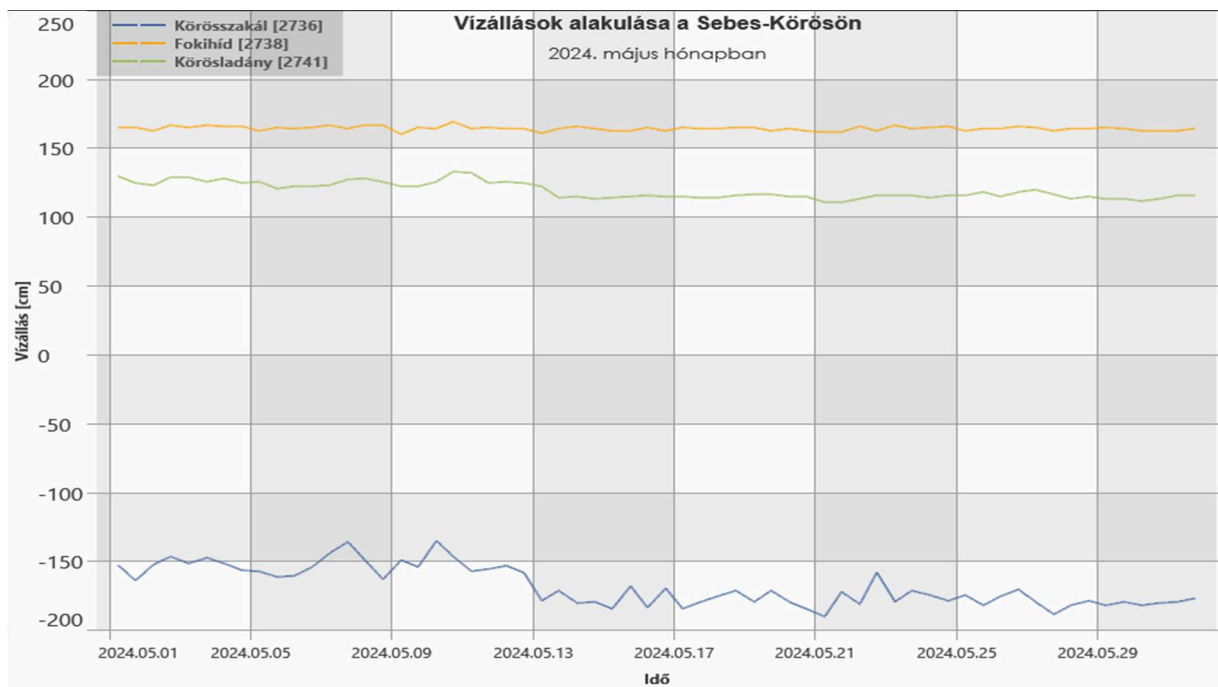
A Sebes-Körös vízjárása, amit a román területen történő vízkormányzás erősen befolyásol, ebben a hónapban is a kis- és középvízi tartományban mozgott. Körösladányban április 10-től +300 cm-es duzzasztási szintet tart a KÖVIZIG.

A Berettyó vízjárását a román területen történő vízkormányzások és a határon túli vízgyűjtőkön a hónap végén lehullott nagyobb csapadék is befolyásolta. A vízállások kis- és középvízi tartományban mozogtak. A folyó alsó szakaszán a körösladányi duzzasztás hatása érvényesült.

A Hortobágy-Berettyón a csapadékhiányos időszak hatására kisvízi időszakot figyelhettünk meg. A folyó alsó szakaszán a békésszentandrás duzzasztó hatása érvényesült, itt március 3-tól +485cm felvízszintet tart a gyulai igazgatóság. A Körös-völgyi vízáradások biztosítására, vízkészletcsökkenés megelőzésére, az ágotai vészlezáróműnél medertározási céllal május 16-án a TIVIZIG elzáró táblákat emelt be. (Mindkét nyílásba, nyílásonként 100 cm + 50 cm magasságú betétpallókat.) A kialakított duzzasztás hatása jól látható az ágotai vízmérce vízállás grafikonján.

Állomás	LKV (cm)	LNV (cm)	I. fok (cm)	II. fok (cm)	III. fok (cm)	Vízállás-tartomány május hónapban (cm)	Vízhozam-tartomány május hónapban (m ³ /s)
Tisza – Tokaj	-184	928	650	750	800	459 - 492	162 - 522
Tisza – Tiszadob	-310	783	n. a.	n. a.	n. a.	35 - 174	131 - 474
Tisza – Tiszadorogma	-130	883	n. a.	n. a.	n. a.	462 - 508	n. a.
Berettyó – Pocsaj	-77	542	400	450	500	-27 - 30	1,77 - 4,72
Berettyó – Berettyóújfalu	-166	512	300	400	450	-110 - -47	1,88 - 5,65
Berettyó – Szeghalom	-59	678	300	400	500	171 - 179	2,65 - 6,56
Sebes-Körös – Körösszakál	-198	518	250	350	400	-190 - -135	2,50 - 17,1
Sebes-Körös – Fokihíd	-52	700	n. a.	n. a.	n. a.	160 - 169	n. a.
Sebes-Körös – Körösladány	-68	815	400	500	600	111 - 133	7,40 - 21,7
Hortobágy-Berettyó – Ágota	-114	284	n. a.	n. a.	n. a.	-59 - 31	4,14 - 5,22
Hortobágy-Berettyó – Borz	28	438	250	300	350	132 - 177	n. a.
Hortobágy-Berettyó – Árvízkapu felső	-31	785	600	650	700	368 - 382	14,8 - 23,8

Tavaink vízállása

Tározó	Maximális üzemvízszint (cm)	Május hónap végére jellemző vízállás (05. 31-én, cm)
Fancsika I.	200	52
Fancsika II.	300	118
Fancsika III.	135	n. m.
Halápi tározó	177	n. m.
Bodzás tározó	220	n. m.
Vekeri-tó	165	124

3. Felszín alatti vizek hidrológiai jellemzői:

3.a. Talajvíz helyzet értékelése:

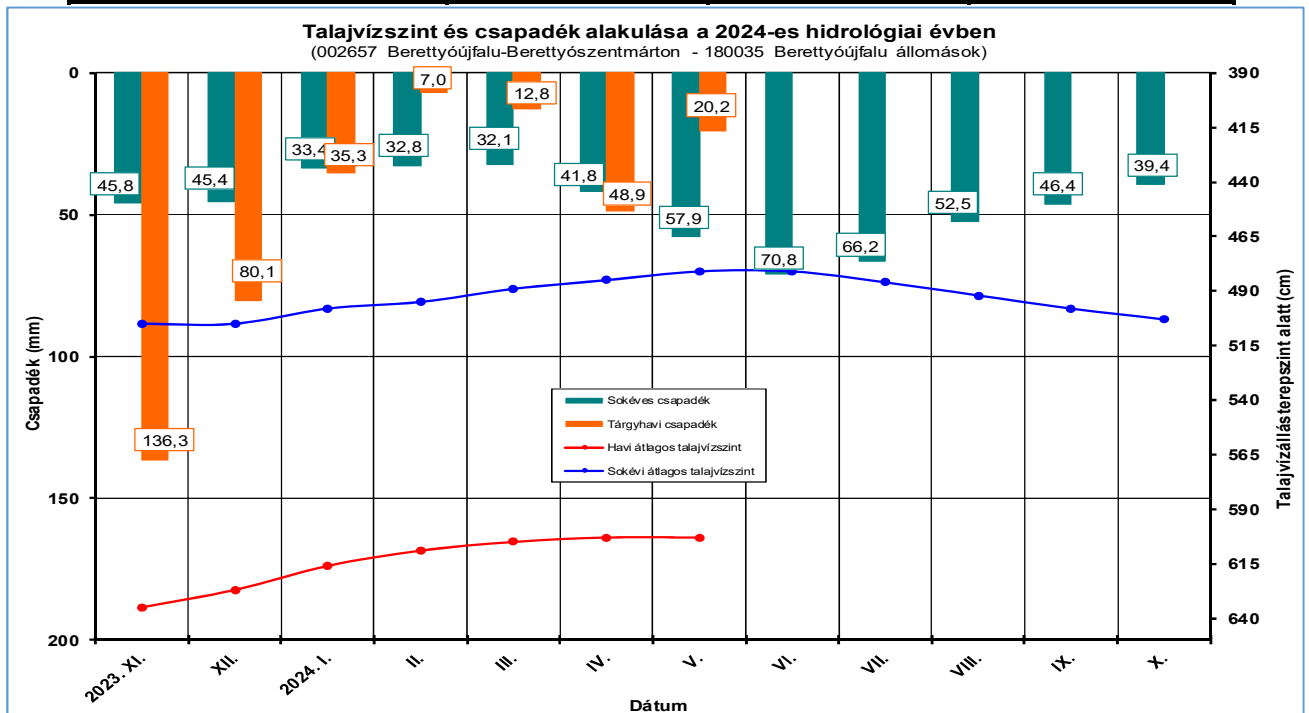
(A kiértékelés a táblázatban szereplő 9 db kút átlaga alapján történt.)

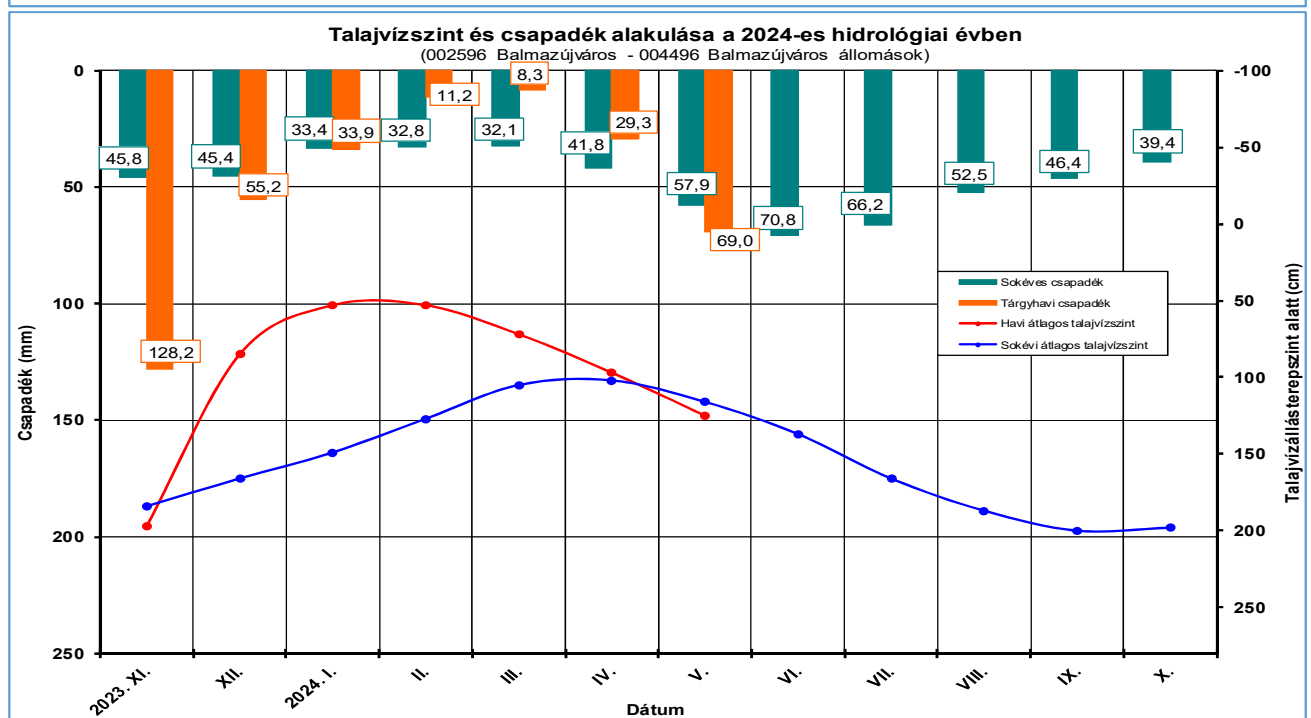
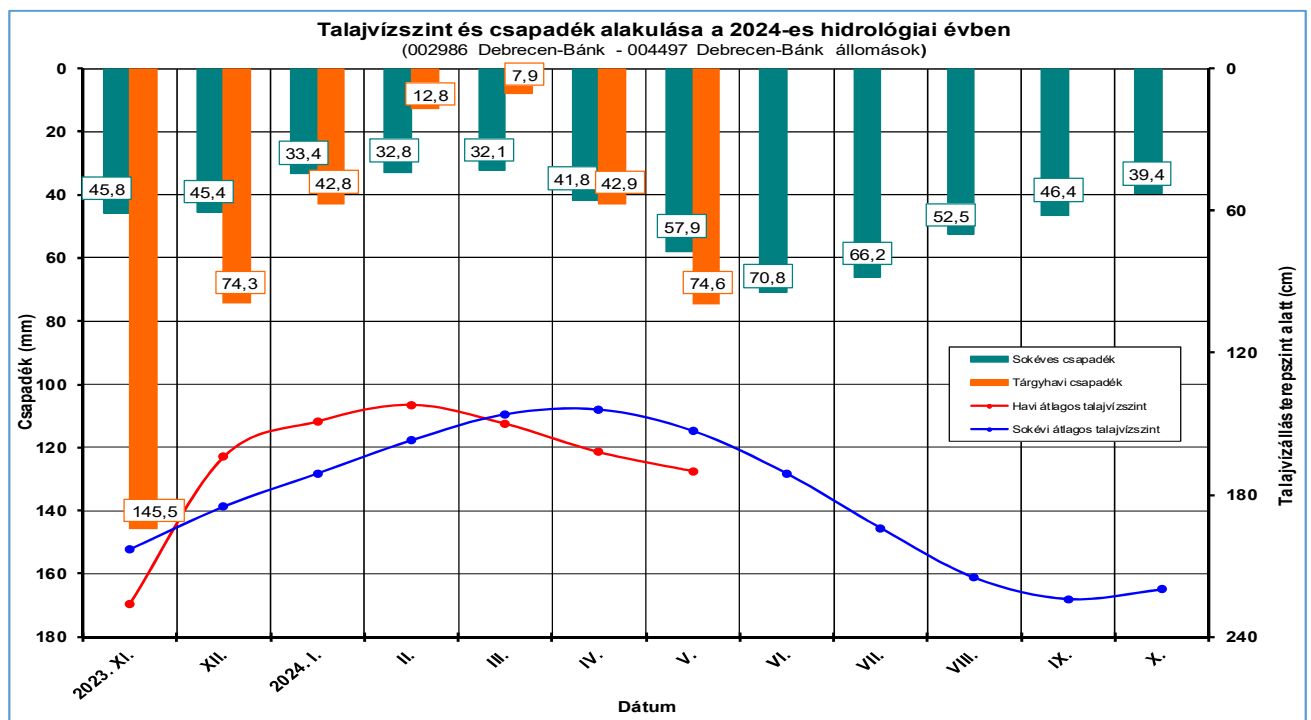
Működési területünkön május hónapban 125 - 603 cm terepszint alatti mélységtartományban helyezkedett el a talajvíztükör. A májusban mért talajvízszintek területi átlaga 7,9 cm-rel csökkent az április hónapban észlelt vízszintekhez képest.

A sokéves átlagnál 17 cm-rel alacsonyabb volt a május havi középérték. A sokéves átlagtól való legnagyobb eltérést, 122 cm-t Berettyóújfalu térségében észleltük.

3.b. Havi átlagos talajvízállás terepszint alatt

Talajvízkút törzsszáma, helye	Május		LNV (cm)/(dátum)
	Sokéves (cm)	Tárgyévi (cm)	
002567 Tiszalök	302	379	125 (1985. 03.)
002693 Polgár-Alsórét	243	259	173 (2011. 01.)
002583 Egyek	288	387	+14 (1971. 02.)
002596 Balmazújváros	116	125	4 (1986. 02.)
002609 Debrecen	280	275	217 (1980. 07.)
002629 Kaba	182	217	53 (1980. 08.)
002657 Berettyóújfalu	481	603	300 (2012. 10.)
002656 Komádi	103	138	+14 (1999. 02.)
002986 Debrecen-Bánk	153	170	127 (2006. 04.)

4. Vízgazdálkodási helyzet jellemzése:

A Szegedi Tudományegyetem és az ATIVIZIG által 2015-2016 folyamán kidolgozott új hazai aszályindex alkalmas a vízhiányos, aszályos időszak napi gyakorisággal számítható jellemzésére. A HDI (Hungarian Drought Index) felhasználja a napi csapadékmennyiségeket és a napi középhőmérsékleteket, a megelőző időszak adataiból napi víztartalékot becsül és a sokéves átlaghoz viszonyít. Értéke nem évszakfüggő: átlagos időjárású időszakban 1 körül van az értéke, átlagosnál csapadékosabb vagy hűvösebb időszakban ez alatt, szárazság idején pedig felette.

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet 4. melléklete szerint a HDI_s (meteorológiai aszályindex) értéke alapján a vízháztartási helyzet minősítése:

$HDI_s < 1,33$: aszálymentes

$1,33 \leq HDI_s < 1,5$: enyhe aszály

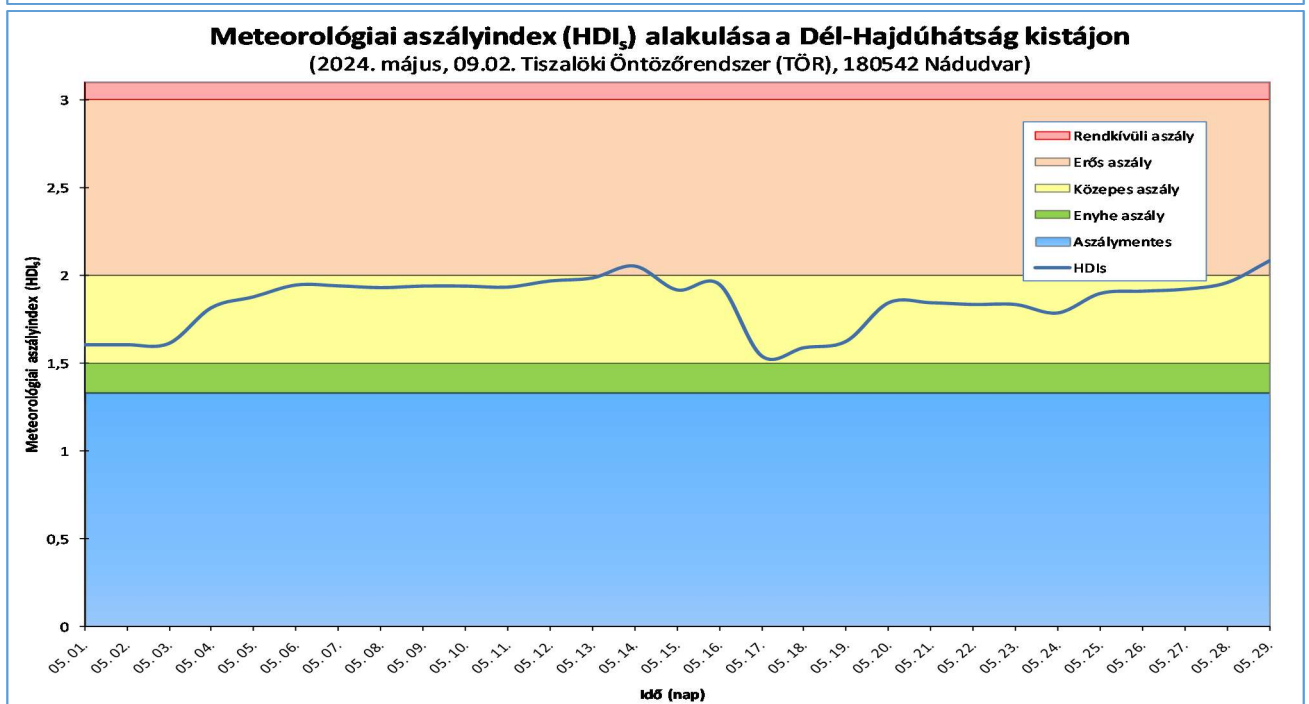
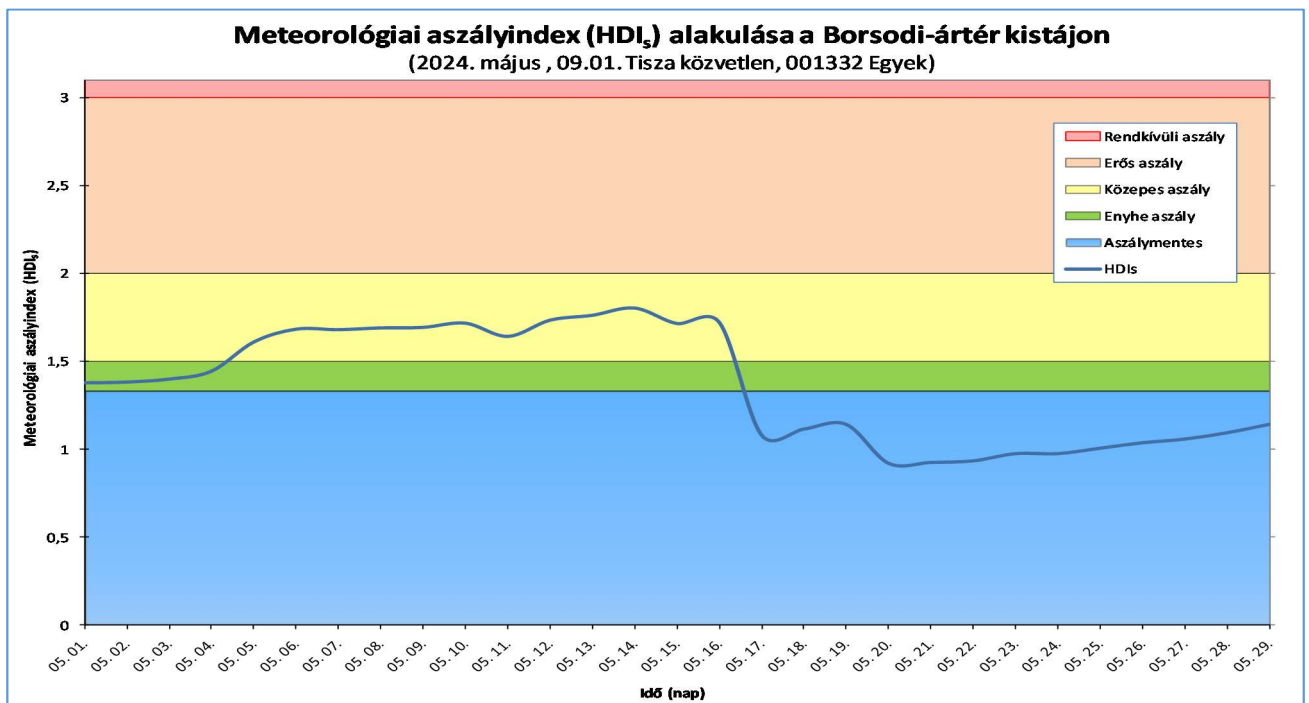
$1,5 \leq HDI_s < 2,0$: közepes aszály

$2,0 \leq HDI_s < 3,0$: erős aszály

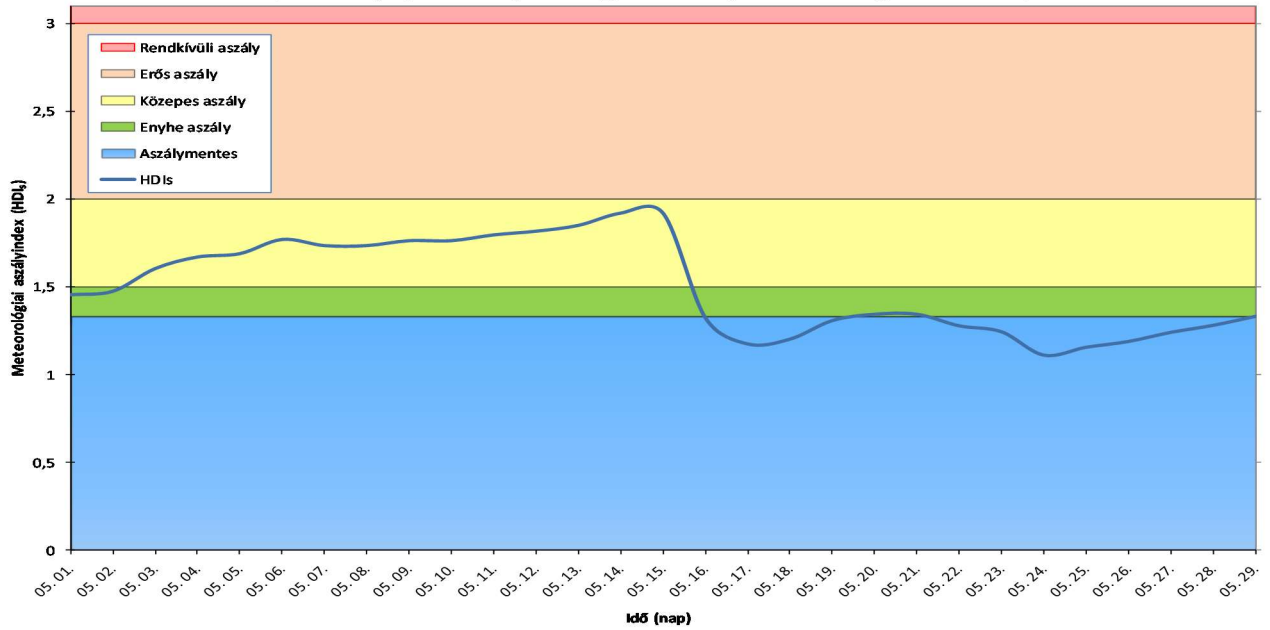
$3,0 \leq HDI_s$: rendkívüli aszály

Az ország területén 2016-2021-ben a vízügyi szolgálat 112 db automata mérőállomást létesített az Operatív Aszálymonitoring Rendszer részeként. A TIVIZIG működési területén 9 db ilyen állomás üzemel. Az állomáshálózatban mért paramétereiből kiszámított meteorológiai aszályindex (HDI_s) értékeinek alakulását havi átlag formájában a következő táblázatban, és a napi értékeit május hónap folyamán grafikonokban szemléltetjük. Az alábbi táblázat és az ábrák jól szemléltetik, hogy május hónapban közepesen és erősen aszályos időszak jelentkezett, amely néhány kistájon jelentősen enyhült a hó végi esők hatására.

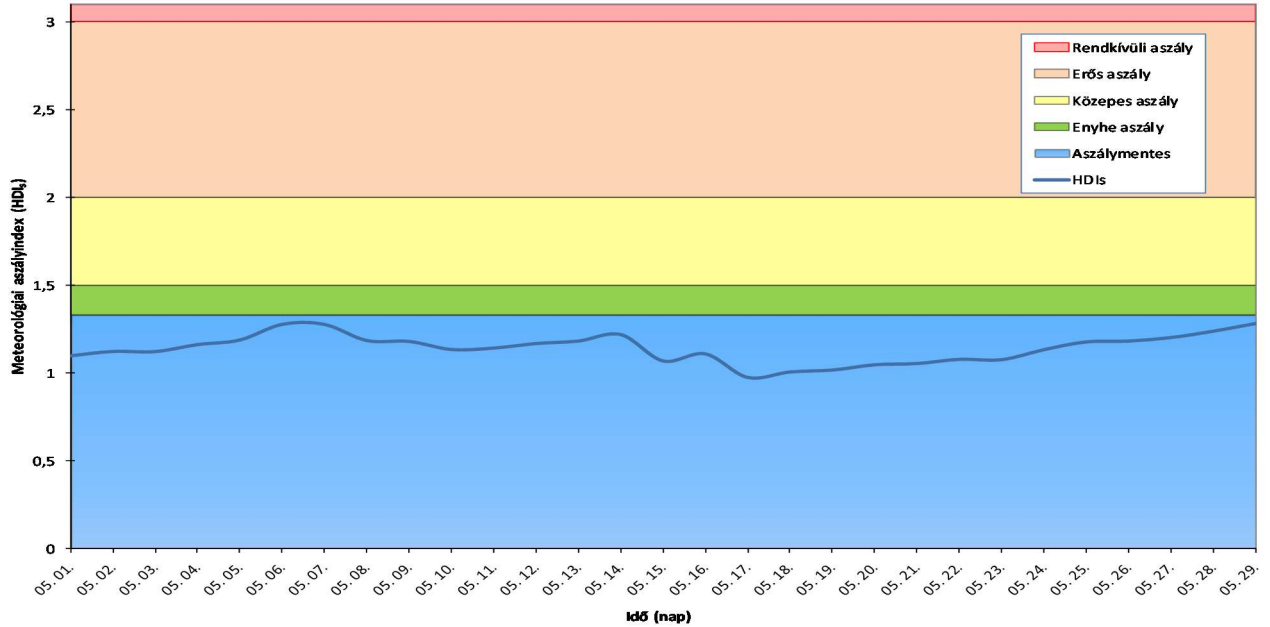
Tájegység	2023. 11. hó	2023. 12. hó	2024. 01. hó	2024. 02. hó	2024. 03. hó	2024. 04. hó	2024. 05. hó	2024. 06. hó	2024. 07. hó	2024. 08. hó	2024. 09. hó	2024. 10. hó
Borsodi ártér	0,68	0,65	0,77	1,04	1,42	1,68	1,34					
Hortobágy	0,65	0,65	0,76	1,02	1,48	1,73	1,43					
Hajdúhát Déli rész	0,70	0,68	0,80	1,05	1,50	1,61	1,47					
Hortobágy	0,64	0,68	0,77	0,99	1,37	1,51	1,49					
Berettyó-Kálló köze	0,74	0,69	0,86	1,12	1,58	1,59	1,35					
Bihari sík	0,99	0,69	0,89	1,21	1,66	1,44	1,42					
Dél-Hajdúhátság	0,69	0,66	0,86	1,21	1,65	1,89	1,86					
Dél-Nyírség	0,70	0,69	0,80	0,98	1,42	1,37	1,14					
Hajdúhát Északi rész	0,68	0,69	0,78	1,01	1,39	1,50	1,31					

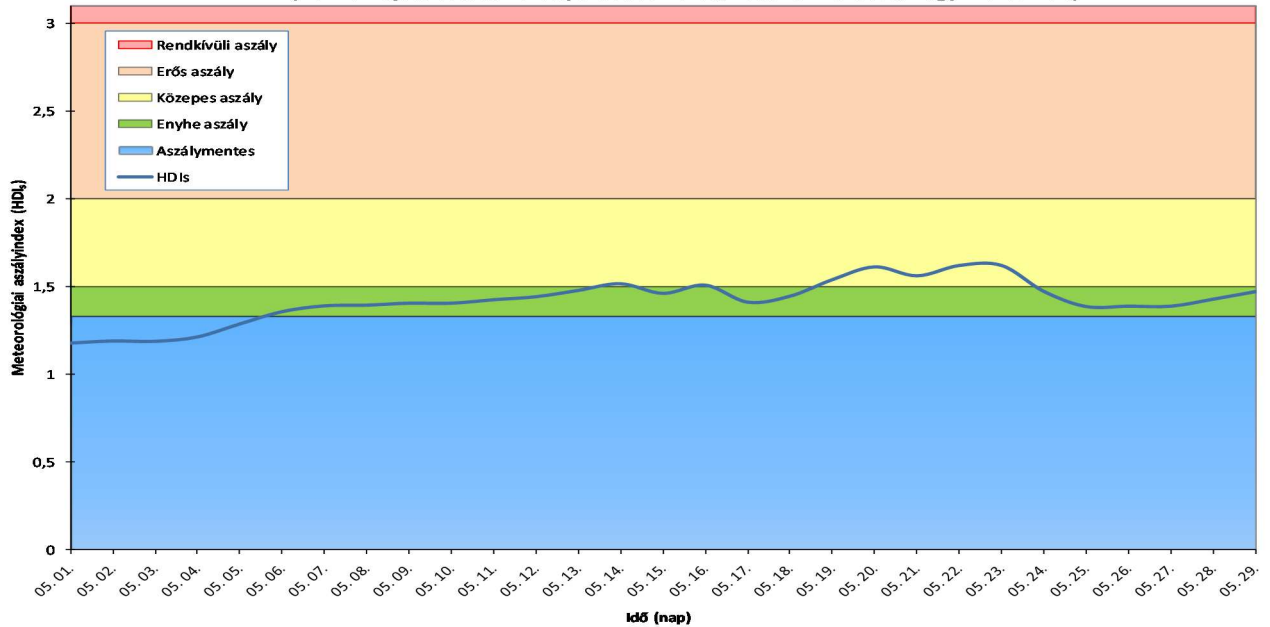
Meteorológiai aszályindex (HDI_s) alakulása a Hajdúhát kistérségben
 (2024. május, 09.03. Hajdúhát, 180427 Hajdúböszörmény, Serfőző-dűlő)

Meteorológiai aszályindex (HDI_s) alakulása a Dél-Nyírség kistérségben
 (2024. május, 09.04. Alsó-Nyírség, 001333 Nyírmártonfalva)

Meteorológiai aszályindex (HDI_s) alakulása a Bihari sík kistérségben
 (2024. május, 09.05. Berettyó-Sebes Körös, 180543 Mezősas, Nagy-Herés-kert)

5. Vízgazdálkodás:

5.a. Vízhatszámítás: A Tiszalöki Öntözőrendszer vízforgalma

Állomás	2023. május átlagos vízleadás (m ³ /s)	2024. május átlagos vízleadás (m ³ /s)	2024. május minimum vízleadás (m ³ /s)	2024. május maximum vízleadás (m ³ /s)
KFCS – Tiszavasvári	10,7	13,07	10,27	15,62
NYFCS – Tiszavasvári	3,07	2,56	0,76	4,29
KFCS – Bakonszeg	4,04	3,05	3,05	3,05
Hortobágy-Berettyó - Ágota	5,95	n. a.	n. a.	n. a.

5.b. Ivóvízellátás: Zavartalan volt.

6. Vízkárelhárítás:

6.1. Árvízvédelem: május hónapban a TIVIZIG működési területén árvízvédelmi készültség elrendelésére nem került sor.

6.2. Belvízvédelem: május hónapban a TIVIZIG működési területén négy belvízvédelmi szakaszon volt érvényben az előző hónapokban elrendelt belvízvédelmi készültség.

Szakasz	Szakasz neve	Fokozat	Időtartam
09.01.	Tiszai-alsó	I. fok	2023. 12. 04. 10:00 – 2024. 05. 16. 14:00
09.02.	Tiszai-középső	I. fok	2023. 11. 08. 11:00 – 2023. 12. 04. 10:00
		II. fok	2023. 12. 04. 10:00 – 2023. 12. 22. 11:00
		I. fok	2023. 12. 22. 12:00 – 2024. 02. 08. 16:00
		II. fok	2024. 02. 08. 16:00 – 2024. 03. 08. 10:00
	I. fok	2024. 03. 08. 10:00 – 2024. 05. 06. 12:00	
09.03	Tiszai-felső	I. fok	2024. 04. 11. 10:00 –
09.07.	Hamvas - Sárréti	I. fok	2024. 04. 15. 08:00 – 2024. 05. 16. 11:00

6.3. Vízhiány elleni védekezés: május hónapban a TIVIZIG működési területén kettő vízhiányvédelmi körzetben volt érvényben védelmi fokozat:

Szakasz	Vízhiányvédelmi körzet	Fokozat	Időtartam
09.01.	Tisza közvetlen	II. fok	2024. 05. 10. 08:00 -
09.02.	Tiszalöki öntözőrendszer (TÖR)	II. fok	2024. 05. 10. 08:00 -

6.4. Vízminőség-védelem: május hónapban a TIVIZIG működési területén az alábbi vízminőség-védelmi események történtek.

Vízfolyás és szelvények	Fokozat és időtartam	Esemény	Intézkedés
Tiszafüredi-főcsatorna 2+115 – 2+225 km	III. fok: 2024. 05. 16. 08:00 – 2024. 05. 16. 13:00	illegális hulladéklerakás	helyszíni szemle, hulladék elszállítása
A-1. csatorna 1+670 – 1+680 km	III. fok: 2024. 05. 25. 08:00 – 2024. 05. 27. 14:00	motorolaj szennyezés	helyszíni szemle, lokálizálás, olajleszedés, hulladék elszállítás

Debrecen, 2024. június 20.

Marosi Zoárd
osztályvezető

Összeállították:

Bodor Tamás vízrajzi ügyintéző
Kunkli Zoltán vízrajzi csoportirányító
Mészárosné Balogh Anna Edit adminisztrátor
Cseh Viktor vízrajzi ügyintéző